

## NOVE KNJIGE I PUBLIKACIJE

B. Milojić: Aktuelni problemi ratarske proizvodnje  
„Naučna knjiga.„, Beograd 1989, 1-130 str.

U ovoj monografiji obuhvaćeni su neki vrlo aktualni, ali nedovoljno istraženi problemi ratarske proizvodnje u sadašnjoj suvremenoj fazi njenog razvitka.

Knjiga je podijeljena u XII poglavlja i to: I Uvod, II Prirodni uslovi ratarske proizvodnje (zemljište i njegovo očuvanje), III Oplemenjivanje bilja kao faktor povećanja prinosa, IV Dobivanje dve žetve godišnje, V Plodored u savremenoj ratarskoj proizvodnji, VI Sistem biološkog ratarenja, VII Minimalizacija obrađivanja u sistemu obrade zemljišta, VIII Poljoprivredna proizvodnja kao korisnik i izvor energije, IX Budućnost proizvodnje hrane, X Nauka-faktor privrednog i tehničko- tehnološkog progressa, XI Obrazovanje i kadrovi kao faktor poljoprivredne proizvodnje i XII Buduća proizvodnja.

U uvodu se ukratko navodi stanje ratarske proizvodnje između dva rata (1921-1939) i postignuti nivo (1945-1986). Obradena je i uloga mehanizacije i kemizacije u poratnom razvoju poljoprivrede. Zatim su izneseni prirodni uvjeti ratarske proizvodnje (zemljište i njegovo očuvanje) i klimatski faktori kao važan činilac uspješne ratarske proizvodnje. Oplemenjivanje bilja, naročito u poratnom periodu, utjecalo je na povećanje prinosa svih ratarskih kultura. Sortna agrotehnika je prema autoru jedan od važnih faktora povećanja prinosa, jer omogućava maksimalno genetsko, energetske i ekonomsko iskorištavanje sorata i hibrida. Posebno se ističe sortna (hibridna) genetska specifičnost u odnosu na mineralnu ishranu.

U knjizi se razmatra čitav niz pitanja vezanih za ekološku i energetske problematiku, koja se u nas nedovoljno stručno razmatraju i znanstveno istražuju.

Dobivanje dvije žetve godišnje autor razmatra sveobuhvatno od terminoloških razmatranja, međuusjeva, zelene gnojidbe, njenog utjecaja na promjene u tlu, kao i povezanost biljne i stočne proizvodnje. Iznešena su neka inozemna (SRNJ) i naša domaća iskustva. Ovdje su dana i futurološka razmatranja proizvodnje hrane za čovjeka i domaće životinje.

Plodored u suvremenoj ratarskoj proizvodnji obraden je od klasičnih do najnovijih definicija. Data su istraživanja ove problematike u svijetu, posebno u socijalističkim zemljama i u nas. Najviše su obrađeni slijedeći usjevi: kukuruz, šećerna repa i strne žitarice. Ukazuje se i na potrebu istraživanja različitih tipova plodoređa u proizvodnim uvjetima s agrotehničkog, ekološkog, ekonomskog i fitosanitarnog stanovništva.

Sistem biološkog ratarenja je jedna nova i aktualna tema o kojoj se u svijetu mnogo piše, dok to nije slučaj u nas. Autor i ovdje daje prvo terminološka razmatranja i prikaz razvoja sistema biološkog ratarenja u svijetu. Iznose se pozitivne i negativne strane ovog sistema, kao i neki rezultati znanstvenih istraživanja (SAD). Problemi vezani s biološkim sistemom ratarenja svakako su aktuelni problemi suvremenog društva i zahtijevaju nova teoretska razmatranja i istraživanja sa stanovišta ekologije, energetike, ekonomike i dr., a prema svom karakteru trebala bi svakako biti multidisciplinarna.

Minimalizacija obrade u sistemu obrade tla interesantna je s energetske, tehničko- tehnološke i ekonomskog stajališta, te sa stajališta promjena osobina tla, zakorovljenosti, erozije itd. Detaljno su prikazana neka terminološka pitanja o minimalizaciji obrade tla, rezultati znanstveno istraživačkog rada u svijetu i kod nas, kao i novi pravci konzervacijske obrade tla.

Poljoprivredna proizvodnja kao korisnik i izvor energije u uvjetima energetske krize zaslužuje posebno mjesto po svojoj aktuelnosti i važnosti. U dijelu koji se odnosi na

ratarsku proizvodnju kao korisnika energije razmatrani su slijedeći problemi: obrađivanje tla i korišćenje energije, gnojidba, energetski zahtjevi, selekcija kukuruza i energija, odnosno energija u proizvodnji kukuruza. Ratarska proizvodnja kao izvor energije razmatra se kroz realizirane prinose nadzemnih žetvenih ostataka i biomase podzemnih organa za žitarice, industrijske i krmne usjeve.

Pored strategije tehnološkog razvoja razmatrani su uzajamni odnosi znanosti, obrazovanja i kadrova kao faktora unapređenja ratarske proizvodnje.

Treba stvoriti društvenu klimu za veća ulagaja u znanstveno istraživački rad i njegovu primjenu. Obrazovati kadrove za sutrašnju proizvodnju, za funkciju razvoja proizvodnje i produktivnosti, a također treba ih planski i sistematski dalje usavršavati. Pitanje permanentnog stručnog i društveno-ekonomskog obrazovanja svih profila treba shvatiti kao ogroman potencijal u proizvodnji hrane. Navedeno je i dosta konkretnih prijedloga.

Buduća tehnologija sadrži transfer znanosti, tehnike i tehnologije uzgoja najvažnijih ratarskih kultura do 2000. godine, da bi se zadovoljile potrebe u hrani za preko 25 milijuna stanovnika.

Iza svakog poglavlja nalaze se zaključna razmatranja i literatura, odnosno najvažniji radovi u inozemnoj i našoj literaturi.

Ima dosta vizionarskih razmišljanja. To je prvi pokušaj u našoj zemlji da se počne s razmišljanjima i istraživanjima više sa stanovišta ekologije, energetike i budućnosti.

Ova publikacija širi saznanja, otvara nove horizonte i podstiče na razmišljanja novim istraživanjima i akcijama za veću, zdraviju i ekonomičniju proizvodnju hrane.

Jednostavno rečeno, prof. Milošević je suvremene probleme i stremljenja u ratarskoj proizvodnji sveo na zajednički nazivnik i pretočio u jedinstvenu cjelinu.

A. Butorac